

4483 Sayılı Kanun İle İlgili İhbar ve Şikayetler

T.C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Teftiş Kurulu Başkanlığı

Sayı : B050TEF0000076/380

16.01.2003

Konu :

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanmaları için izin verilmesine ilişkin usul ve esaslar, 04.12.1999 tarih ve 23896 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4483 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun" ile düzenlenmiş bulunmaktadır.

Anılan Kanunun "Olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler" başlıklı 4. maddesine göre; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin 4483 sayılı Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, bu ihbar ve şikâyetlerde kişi ve/veya olay belirtilmesi gerekmektedir. Yine aynı yasa maddesinin son fıkrasında, bu şartlara uymayan ihbar ve şikâyetlerin Cumhuriyet Başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmayacağı ve durumun ihbar veya şikâyetle bulunana bildirileceği hususu da hükme bağlanmıştır.

Danıştay 1. Dairesinin 17.04.2000 tarih ve E:2000/29-K:2000/59 sayılı istişari kararında "Yasada açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte 4 üncü maddenin son fıkrası hükmünde öngörülen "işleme koymama" sonucuna ulaşılabilmesi için, ihbar ve

şikâyetlerin somut ve özel nitelikte olup olmadığının, kişi ve/veya olay belirtilip belirtilmediğinin, ön inceleme başlatılmadan yapılacak bir araştırma ile tespitinun uygun olacağı" belirtilmiştir.

Diğer yandan, Başbakanlığın 15.11.2002 tarih ve 2002/51 sayılı Genelgesiyle "memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerde, soyut ve genel nitelikte olanlar, somut olay veya kişi belirtilmeyenler, isim ve imzası bulunmayan veya hayali isim ve imza taşıyan ihbar veya şikâyet dilekçelerinin işleme alınmaması emredilmiştir.

Ancak, vatandaşlarımızın kamu kurum ve kuruluşlarına kendileri veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetlerde bulunma hakkı Anayasa ve yasalarla düzenlenmiş olmakla birlikte, bu hakkın kullanılması sırasında, kamu düzeninin ve kamu görevlilerinin iftira ve isnatlardan korunması da temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu itibarla ve yukarıda açıklanan yasal ve idari düzenlemeler ile yargı kararı çerçevesinde, 4483 sayılı Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak, aşağıda belirtilen esaslara göre hareket edilmesi uygun görülmüştür.

1- Valiliklerce;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarından talep mahiyeti taşıyan ve idari bir işlem veya eylemle çözümlenebilecek vasıfta olan;

b) Yine kamu kurum ve kuruluşlarının ifa ettikleri hizmetlerde, tesis ettikleri idari işlemlere ilişkin bulunup ihtilaf halinde idari yargıda dava konusu edilebilecek nitelikte olan;

c) idare ile gerçek ya da tüzel kişiler arasında özel hukuk ilişkilerinden kaynaklanan ve taraflarca adli yargı mercilerinde dava konusu edilebilecek hukuki uyuşmazlıklara ilişkin bulunan;

d) Memur ve diğer kamu görevlisinin disiplin hukuku bakımından sorumluluğunu gerektirebilecek mahiyette olan;

e) İdarenin veya personelin hukuki sorumluluğunu gerektirebilecek nitelikte bulunan;

Dolayısıyla 4483 sayılı Kanun kapsamına girmeyen ihbar veya şikâyetlerin, anılan Kanun hükümlerine göre işlem yapılması talebiyle Bakanlığımıza intikal ettirildiği görülmektedir.

Oysa bu tür ihbar ve şikâyetlerin, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunun 13/D ve 39. maddeleri hükümleriyle Vali ve Kaymakamlara verilmiş olan "ilde ve ilçede kendi emir ve denetimleri altındaki teşkilatın yaptıkları işlemler ve uygulamalarla ilgili şikâyetleri inceleme ve bunlarla ilgili gerekli tedbirleri ve kararı alıp uygulamak" görevi ve yetkisi

çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği muhakkaktır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen nitelikte oldukları ve 4483 sayılı Kanun kapsamına girmedikleri açıkça görülen ihbar ve şikâyetlere dair dilekçeler, Vali ve Kaymakamlarca incelenecek, (varsa) bunlara ilişkin gerekli karar ve tedbir alınarak ifası için ilgili kamu kuruluşlarına intikal ettirilecek ve bu konuda dilekçe sahibine bilgi verilecektir.

Bu tür ihbar ve şikayetler 4483 sayılı Kanun kapsamında olmadıkları için, bunların ilgili oldukları memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında soruşturma izni vermeye yetkili merciin hangisi olduğuna bakılmaksızın, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun anılan maddeleri hükümlerinin verdiği yetkiye istinaden Vali ve Kaymakamlarca yukarıda açıklandığı gibi işlem icra edilecektir.

2- 4483 sayılı Kanun kapsamına girmekle birlikte; soyut ve genel nitelikte olduğu, somut olay veya kişi belirtilmediği açıkça görülen, isim ve imza bulunmayan veya hayali isim ve imza taşıdığı anlaşılan ihbar veya şikâyet dilekçeleri işleme konulmayacak; kimliği ve adresi belli olan dilekçe sahibine bu durum bildirilecektir.

4483 sayılı Kanunun 4.maddesinin son fıkrası hükmüne göre, bu nevi ihbar veya şikâyet dilekçelerinin "işleme konulmaması" tasarrufunun, "izin vermeye yetkili merci" tarafından tesis edilmesi gerektiğinden; Vali ve Kaymakamlar, kendilerinin izin vermeye yetkili oldukları memurlar ve diğer kamu görevlileriyle ilgili ihbar veya şikâyet dilekçelerini işleme koymayacaklardır. "İşleme konulmama" kararı, kimliği ve adresi belli olan dilekçe sahibine bildirilecektir.

3- Yukarıdaki 2.maddede belirtilenin aksine mahiyeti açıkça anlaşılamayan ihbar ve şikayet dilekçelerinin ise 4483 sayılı Kanun kapsamına girip girmediğini, somut ve özel nitelikte olup olmadığını, kişi ve/veya olay belirtilip belirtilmediğini, dilekçedeki isim ve imzanın hayali olup olmadığını tespit amacıyla (ön inceleme onayı alınmaksızın) araştırma yaptırılacaktır.

Araştırma; olağan idari usullerle (ilgili merciden açıklayıcı bilgi ve belge istemi v.s. yapılabileceği gibi, Vali ve Kaymakamlarca görevlendirilecek memur veya diğer kamu görevlileri eliyle de yaptırılabilir.

Vali ve Kaymakamlar kendilerinin izin vermeye yetkili oldukları memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yaptıkları araştırma sonucunda; 4483 sayılı Kanun kapsamında girmediği, soyut ve genel nitelikte olduğu, kişi ve/veya olay belirtilmediği, dilekçedeki isim ve imzanın hayali olduğu belirlenen ihbar veya şikâyet dilekçelerini işleme koymayacaklardır. Bu durum, kimliği ve adresi belli olan dilekçe sahibine bildirilecektir.

4- Bakanlığımın izin vermeye yetkili olduğu memurlar ve diğer kamu görevlileriyle ilgili olan 4483 sayılı Kanun kapsamında bulunan ihbar veya şikâyet dilekçeleri ise Valiliklerce (yapılması gereken işleme dair Vali görüşüyle birlikte) Bakanlığına gönderilecektir. Bu ihbar ve şikâyet dilekçeleriyle ilgili olarak, dilekçenin niteliğine göre yukarıdaki 2. ve 3. maddelerde belirtilen esaslara paralel olarak Bakanlığımca işlem yapılacaktır.

Ayrıca, Bakanlığımın izin vermeye yetkili olduğu memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki araştırmalar; Mülkiye Müfettişlerine veya Mahalli İdareler Kontrolörlerine yaptırılabilceği gibi, Valiliklere de yaptırılabilir. Valiliklere yaptırılan araştırmaların sonucu Bakanlığımıza bildirilirken, yapılması gereken işleme ilişkin Vali görüşü mutlaka belirtilecektir.

5- Ancak yaptırılan araştırma sonucunda; 4483 sayılı Kanun kapsamında bulunduğu, somut ve özel nitelikte olduğu, kişi ve/veya olay belirtildiği, muhbir veya müştekinin isim ve imzasının gerçek olduğu anlaşılan ihbar veya şikâyet dilekçeleriyle ilgili olarak yetkili merci tarafından 4483 sayılı Kanun hükümlerine göre ön inceleme yapıp karar verilecektir..

6- Bakanlığımıza doğrudan intikal eden ve merkez teşkilatı ile bağlı kuruluşların merkezdeki birimlerinde istihdam edilen memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar veya şikâyet dilekçeleriyle ilgili olarak da bu Genelgedeki esaslara göre işlem yapılacaktır.

Bakanlığımıza doğrudan intikal eden, ancak merkez ve bağlı kuruluşların taşra teşkilatında istihdam edilen, Valiler ile Kaymakamların izin vermeye yetkili oldukları memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyet dilekçeleri, bu Genelge doğrultusunda işlem yapılmak üzere ilgili Valiliğe gönderilecektir. Ancak Bakanlığımca gerek görülen hallerde bunlar hakkında da Mülkiye Müfettişlerine veya Mahalli İdareler Kontrolörlerine araştırma veya ön inceleme yaptırılabilir.

7- Cumhuriyet Başsavcılıklarınca, zaman zaman bazı ihbar veya şikâyet dilekçelerinin, 4483 sayılı Kanun kapsamına girip girmediği ve giriyorsa 4483 sayılı Kanunun 4.maddesinde belirtilen şartlara uygun olup olmadığı hususlarının araştırılmaksızın yetkili

mercilere intikal ettirildiği görülmektedir. Cumhuriyet Başsavcılıklarından bu suretle gelen ihbar veya şikayet dilekçeleri hakkında yine bu Genelgede belirtilen esaslara göre işlem yapılacaktır.

Cumhuriyet Başsavcılıklarınca intikal ettirilen ihbar veya şikayet dilekçelerinin "işleme konulmaması"na karar verildiği takdirde, bu durum, kimliği ve adresi belli olan dilekçe sahibinin yanı sıra, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına da bildirilecektir.

8- 4483 sayılı Kanunun 12. maddesinde, bu Kanun kapsamındaki memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında hazırlık soruşturması yapacak Cumhuriyet Başsavcılıkları özellikle belirtilmiş bulunmaktadır. Bu itibarla, aynı Kanunun 4.maddesine göre yetkili merciden soruşturma iznini, ancak kendisine memur ve diğer kamu görevlisi hakkında hazırlık soruşturması yapma görev ve yetkisi verilmiş olan Cumhuriyet Başsavcısının talep etmesi gerektiği tabiidir. Bir başka deyişle Cumhuriyet Başsavcılarının 4483 sayılı Kanunun 12. maddesine göre hazırlık soruşturması yapmakla yetkili kılınmadığı memur ve diğer kamu görevlisi hakkında yetkili merciden soruşturma izni istemesi mümkün görülmemektedir. Ayrıca bu durum gereksiz yazışmalara ve zaman kaybına neden olmaktadır.

Dolayısıyla, Cumhuriyet Başsavcılarının anılan Kanuna göre hazırlık soruşturması yapmaya görevli bulunmadıkları memur ve diğer kamu görevlileri hakkında izin vermeye yetkili mercilere intikal ettirmiş oldukları ihbar veya şikâyet dilekçeleriyle ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmayacak ve bu dilekçeler gerekçesi belirtilerek (dilekçeyi gönderen) Cumhuriyet Başsavcılığına, usulünce işlem yapılmasını taleben, iade edilecektir.

İşbu Genelgede belirtilen hususların uygulanmasının sağlanmasını ve herhangi bir aksaklığı meydan verilmemesini arz ve rica ederim.

Abdülkadir AKSU

Bakan

DAĞITIM:

Gereği: _____ **Bilgi:**

-Merkez Birimlerine -Başbakanlığa

-Jandarma Genel Komutanlığına -Adalet Bakanlığına

-Emniyet Genel M¼d¼rl¼ğ¼ne

-Sahil G¼venlik Komutanlığına

-Valiliklere

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvari H¼rriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA